

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾

z dnia 2017 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach

Na podstawie art. 71 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, z późn. zm.²⁾) w związku z art. 363 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60 i 949) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 listopada 2015 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. poz. 1872) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 14 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Młodzieżowy ośrodek wychowawczy współpracuje z Rzecznikiem Praw Obywatelskich w zakresie przeprowadzanych w ośrodku wizyt, o których mowa w Protokole Fakultatywnym do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. poz. 192), stanowiącym załącznik do uchwały Nr 144/2005 Rady Ministrów z dnia 25 maja 2005 r.”;

2) w § 19 w ust. 1 w pkt 2 lit. b otrzymuje brzmienie:

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. poz. 1903).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1954, 1985 i 2169 oraz z 2017 r. poz. 60, 949 i 1292.

- „b) sportowych, turystycznych i rekreacyjnych, w tym zajęciach organizowanych na świeżym powietrzu, o ile pozwalają na to warunki atmosferyczne,”;
- 3) w § 27 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
- „1) zapewniają odpowiednie warunki umożliwiające wychowankom kontakt z osobami spoza ośrodka, z poszanowaniem ich prywatności;”;
- 4) w § 32 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
- „2. Specjalne ośrodki wychowawcze są prowadzone także dla dzieci i młodzieży zagrożonych niedostosowaniem społecznym.”;
- 5) w § 33 uchyla się ust. 3;
- 6) w § 34:
- a) w ust. 1:
- pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) wymagają stosowania specjalnych oddziaływań wychowawczych, pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz odpowiednio zajęć rewalidacyjnych lub oddziaływań socjoterapeutycznych, oraz ”,
 - w pkt 2 kropkę na końcu zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) posiadają orzeczenie wydane z uwagi na zagrożenie niedostosowaniem społecznym.”,
- b) uchyla się ust. 2;
- c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. Wychowankami specjalnego ośrodka wychowawczego są dzieci i młodzież uczęszczające do gimnazjum lub szkoły ponadgimnazjalnej, nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym wychowanek kończy:
- 1) 24. rok życia – w przypadku wychowanków niepełnosprawnych;
 - 2) 18. rok życia – w przypadku wychowanków zagrożonych niedostosowaniem społecznym.”;
- 7) w § 36:
- a) ust.1 pkt 2 lit b otrzymuje brzmienie:
- „b) sportowych, turystycznych i rekreacyjnych, w tym zajęciach organizowanych na świeżym powietrzu, o ile pozwalają na to warunki atmosferyczne,”;
- b) po ust. 5 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy i specjalny ośrodek wychowawczy na bieżąco monitoruje poziom bezpieczeństwa wychowanków i efekty podejmowanych działań, w szczególności wychowawczych.”;

8) w § 39:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym zatrudnia się psychologów i pedagogów, a także, w zależności od potrzeb, innych specjalistów oraz osoby prowadzące zajęcia, o których mowa w § 36 ust. 1 pkt 2 lit. b-d.”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadku gdy liczba wychowanków w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym przekracza 36, tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć określony na podstawie art. 42 ust. 7 pkt 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela zwiększa się o co najmniej 1/4, w przeliczeniu na każdych kolejnych 12 wychowanków.”;

9) po § 39 dodaje się § 39a w brzmieniu:

„§ 39a. W specjalnym ośrodku wychowawczym zatrudnia się, w zależności od potrzeb, psychologa, pedagoga, a także innych specjalistów oraz osoby prowadzące zajęcia, o których mowa w § 36 ust. 1 pkt 2 lit. b–d.”;

10) § 46 otrzymują brzmienie:

„§ 46. Specjalny ośrodek wychowawczy współpracuje ze szkołą, do której uczęszcza wychowanek, w zakresie opracowywania i realizowania indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego, w szczególności w zakresie zajęć rewalidacyjnych lub socjoterapeutycznych i oddziaływań wychowawczych.”;

11) w § 63 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Opieka w porze nocnej jest sprawowana w sposób zapewniający nadzór nad wychowanekami oraz ich bezpieczeństwo.”;

12) w § 69 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Opieka w porze nocnej jest sprawowana w sposób zapewniający nadzór nad wychowanekami oraz ich bezpieczeństwo.”.

§ 2. 1. Przepis § 39a stosuje się począwszy od roku szkolnego 2018/2019.

2. W roku szkolnym 2017/2018 w specjalnym ośrodku wychowawczym zatrudnia się psychologów i pedagogów, a także, w zależności od potrzeb, innych specjalistów oraz osoby prowadzące zajęcia, o których mowa w § 36 ust. 1 pkt 2 lit. b–d, z tym że:

- 1) psychologa zatrudnia się w wymiarze nie niższym niż pełny wymiar zajęć. Dopuszcza się zatrudnienie więcej niż jednego psychologa w łącznym wymiarze zajęć nie niższym niż pełny wymiar zajęć;
- 2) pedagoga zatrudnia się w wymiarze nie niższym niż pełny wymiar zajęć. Dopuszcza się zatrudnienie więcej niż jednego pedagoga w łącznym wymiarze zajęć nie niższym niż pełny wymiar zajęć;
- 3) w przypadku gdy liczba wychowanków w specjalnym ośrodku wychowawczym przekracza 36, tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć określony na podstawie art. 42 ust. 7 pkt 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela zwiększa się o co najmniej 1/4, w przeliczeniu na każdych kolejnych 12 wychowanków.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2017 r.

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Uzasadnienie

Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 71 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r., poz. 1943, z późn. zm.).

Projektowana zmiana uspoźnia przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie publicznych placówek oświatowo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania, które pozostają w mocy na podstawie art. 363 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017r. poz. 60 i 949), z nowym rozporządzeniem wydawanym na podstawie art. 123 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017r. poz. 59, z późn. zm.).

W projekcie rozporządzenia wprowadza się następujące zmiany:

1) wskazanie, że młodzieżowy ośrodek wychowawczy współpracuje z Rzecznikiem Praw Obywatelskich

Wprowadzona zmiana uwzględnia postulaty zgłoszone do MEN przez Rzecznika Praw Obywatelskich, który pełni funkcję krajowego mechanizmu prewencji, działającego na podstawie Protokołu Fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karan, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. Wzajemna współpraca ww. podmiotów będzie dotyczyła prowadzonych w ośrodku wizyt, o których mowa w ww. Protokole.

2) rezygnację z obligatoryjnego określenia minimalnego czasu 2 godzin na codzienną organizację przez ośrodki zajęć na świeżym powietrzu

Proponowana zmiana nie pozbawia wychowanków ośrodków możliwości udziału w zajęciach na świeżym powietrzu, uwzględnia natomiast postulaty zgłaszane przez dyrektorów ośrodków, wskazujące, iż nie zawsze możliwe było prowadzenie zajęć na świeżym powietrzu w obowiązkowym wymiarze 2 godzin dziennie, szczególnie mając na uwadze realizowanie różnorodnych zadań statutowych, w tym m.in. organizowania zajęć turystycznych. Ponadto, wychowankowie ośrodków realizują w szkołach do których uczęszczają obowiązkowe zajęcia edukacyjne wychowania fizycznego, które mogą być prowadzone na świeżym powietrzu w zależności od warunków pogodowych i pory roku oraz mają w ośrodkach czas wolny, w ramach którego mogą również uczestniczyć w zajęciach na świeżym powietrzu.

3) młodzieżowy ośrodek wychowawczy i młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniają odpowiednie warunki umożliwiające wychowankom kontakt z osobami spoza ośrodka, z poszanowaniem ich prywatności

Potrzebę zmiany ww. przepisów zgłosił Rzecznik Praw Obywatelskich, wskazując na

konieczność umożliwienia wychowankom młodzieżowego ośrodka wychowawczego kontaktu z osobami spoza ośrodka, nie zaś jak dotychczas jedynie z rodzicami - z poszanowaniem ich prywatności. Uwzględnienie uwagi będzie spójne z przepisami wyższego rzędu, tj. ustawy z dnia 26 października 1982 r. *o postępowaniu w sprawach nieletnich* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1654). Przepisy powyższej ustawy (art. 66 § 4) przewidują jednocześnie możliwość ograniczenia bądź zakazania przez dyrektora młodzieżowego ośrodka wychowawczego wychowankowi kontaktów z osobami spoza ośrodka, jeśli mają one negatywny wpływ na porządek prawny, bezpieczeństwo ośrodka, lub wpływają niekorzystnie na przebieg toczącego się postępowania lub proces resocjalizacji nieletniego. W przypadku młodzieżowego ośrodka socjoterapii, przepisy ww. ustawy *o postępowaniu w sprawach nieletnich* nie będą miały zastosowania.

4) rezygnacja ze wskazania, że dzieci i młodzież są przyjmowani do specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego oraz specjalnego ośrodka wychowawczego na okres, na jaki wydano orzeczenie

Dotychczasowa regulacja wskazująca, że dziecko przyjmowane jest do specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego oraz specjalnego ośrodka wychowawczego na okres, na jaki wydano orzeczenie jest zbędna, gdyż warunkiem przyjęcia dziecka do ww. ośrodków jest posiadanie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego

5) możliwość przyjmowania do specjalnych ośrodków wychowawczych dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym

Powyższa zmiana jest odpowiedzią na postulaty zdecydowanej większości środowiska dyrektorów niepublicznych specjalnych ośrodków wychowawczych, wskazujące na potrzebę umożliwienia przyjmowania do specjalnych ośrodków wychowawczych – oprócz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych – także dzieci i młodzieży zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

6) pobyt dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym w specjalnym ośrodku wychowawczym

Projektowana regulacja zakłada możliwość pobytu w specjalnym ośrodku wychowawczym dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym, uczęszczających do szkoły podstawowej lub szkoły ponadpodstawowej. Wprowadzenie ww. zmiany jest odpowiedzią na postulaty zgłaszane przez środowiska ośrodków specjalnych, głównie niepublicznych. W przypadku dzieci i młodzieży niepełnosprawnych zachowano poprzednią regulację, wskazującą na możliwość przebywania w ww. placówce nie dłużej niż do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym wychowanek kończy 24. rok życia. Natomiast wychowankowie zagrożeni niedostosowaniem społecznym, będą mogli przebywać w specjalnym ośrodku wychowawczym nie dłużej niż do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą 18. rok życia, tj. do czasu zakończenia realizacji obowiązku szkolnego i obowiązku nauki.

7) rozszerzenie zakresu zadań zapewnianych przez specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy i specjalny ośrodek wychowawczy

Intencją proponowanych regulacji jest zwrócenie szczególnej uwagi na konieczność bieżącego monitorowania poziomu bezpieczeństwa wszystkich wychowanków ww. ośrodków oraz efektów podejmowanych działań, w szczególności wychowawczych, w konsekwencji wprowadzenia możliwości przyjmowania do specjalnego ośrodka wychowawczego dzieci i młodzieży nie tylko z różnymi rodzajami niepełnosprawności, ale również zagrożonej niedostosowaniem społecznym.

8) zatrudnianie psychologa, pedagoga, a także innych specjalistów oraz osób prowadzących zajęcia w specjalnym ośrodku wychowawczym, w zależności od potrzeb wychowanków

W projektowanych przepisach zastosowano rozwiązanie analogiczne jak w przypadku ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego. Zarówno w specjalnym ośrodku wychowawczym, jak i ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym, nie organizuje się szkół, dlatego też rozwiązania w ww. zakresie powinny być jednolite (na potrzebę ujednoczenia przepisów w tym zakresie zwracano uwagę podczas konsultacji społecznych). Ponadto, wszyscy wychowawcy zatrudnieni w specjalnym ośrodku wychowawczym posiadają wykształcenie pedagogiczne pozwalające na wykonywanie zadań pedagoga.

8) doprecyzowano przepis regulujący współpracę specjalnego ośrodka wychowawczego ze szkołą, do której uczęszcza wychowanek

W celu niepowielania takich samych oddziaływań i wsparcia organizowanego dla dziecka w szkole i ośrodku proponuje się wskazanie, że specjalny ośrodek wychowawczy współpracuje ze szkołą, do której uczęszcza wychowanek, w zakresie opracowywania i realizowania indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego, w szczególności w zakresie zajęć rewalidacyjnych, socjoterapeutycznych i oddziaływań wychowawczych.

9) dostosowanie funkcjonowania placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania do przepisów nowego ustroju szkolnego oraz dookreślono sposób sprawowania opieki w porze nocnej w tych placówkach

W przepisach dotyczących placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania dostosowano przepisy do nowego ustroju szkolnego:

- bursa będzie placówką zapewniającą opiekę i wychowanie uczniom klas VII i VIII szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych, dla dzieci i młodzieży, uczniom szkół artystycznych, w tym uczniom wymagającym stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania, a także słuchaczom kolegiów pracowników służb społecznych, w wieku do 24 roku życia;
- dom wczasów dziecięcych będzie placówką dla uczniów szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych dla dzieci i młodzieży, z wyjątkiem szkół policealnych

Doprecyzowano przepis dotyczący warunków sprawowania opieki w porze nocnej zarówno w bursie jak i domu wczasów dziecięcych, która ma być sprawowana w sposób zapewniający nadzór nad wychowanekami oraz ich bezpieczeństwo.

10) przepisy przejściowe

Ze względu na projektowane zmiany dotyczące funkcjonowania specjalnych ośrodków wychowawczych w zakresie zatrudniania psychologów i pedagogów proponuje się przepis przejściowy wskazujący, że nowe regulacje w tym zakresie będą obowiązywać od 1 września 2018 r., natomiast w roku szkolnym 2017/2018 zatrudnianie wskazanych specjalistów regulują przepisy w dotychczasowym brzmieniu.

W niniejszym rozporządzeniu proponuje się, aby powyższe nowe regulacje były stosowane w odniesieniu do wychowanków, którzy są uczniami dotychczasowych gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, w stosunku do których, do zakończenia kształcenia będą stosowane przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 listopada 2015 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców

za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. poz. 1872). Nie ma bowiem powodów, aby od 1 września 2017 r. obowiązywały zróżnicowane rozwiązania dla wychowanków – uczniów szkół nowego typu (podstawowych i ponadpodstawowych) i wychowanków – uczniów szkół dotychczasowych (gimnazjów i ponadgimnazjalnych).

Proponuje się aby rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 września 2017 r.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Przedmiot regulacji nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt nie zawiera przepisów określających warunki wykonania działalności gospodarczej, w związku z powyższym nie ma konieczności stosowania przepisów uchwały nr 20 Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie zaleceń ujednoczenia terminów wejścia w życie niektórych aktów normatywnych (M.P. poz. 205).

Jednocześnie należy wskazać, że nie ma możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do projektowanego rozporządzenia środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.